

L'articulació

(ALDC, I, 99. L'articulació)

Un dels noms llatins de l'articulació era NODUS, que va passar en llatí. vg. a NŪDUS, origen de la forma antiga i avui baleàrica *nuu* (la [w] < -D-, com la de *peu* < PEDE), reduïda per contracció a *nu*; la variant *nus*, que pròpiament era el plural de *nu*, per la freqüència del seu ús en plural, va ser interpretada com un singular (pl. *nusos*), o bé va rebre l'atracció del verb *nusar*, com *nuc* (i *nugo*) va rebre la -c- del verb *nugar* (de *nuar* amb la -g- antihiàtica). Semànticament es va aplicar per metàfora al regruix que uneix dos ossos. Un derivat de *nus* és *desnusador* (cf. occ. *desnosador*), postverbal de *desnusar*, com si diguéssim 'alliberar del nus, donar moviment al nus', i que presenta les variants *desnuador* i *desnugador*; semblant formació trobem en *desnuïllador* (*desnuellador*), del rossellonès, que deu tenir a veure amb el llenguadocià *desnoselar*. La mateixa idea de 'desfer el lligam, moure l'articulació' és present en

deslligador (14, 29, 30) i *desllorigador* (o *desllodrigador*, 16, 33, 34, 44), derivat de *lloriga* per comparació amb l'imbricament de làmines d'aquesta armadura o simplement per atracció formal d'aquest mot. *Joc* s'explica a partir del sentit de 'moviment' com els derivats *jugar*, *jugador*, *jugament* i *jugo*; igualment passa amb *ballador* (27, 64, 65, 103, 168), *moviment* (173) així com *plec* (3), *replec* (22), *blec* (20, 21, 28) i *blegadissa* (12, 19, pròpiament 'frontissa') entorn de la idea de 'unió', postverbals o derivats de *plegar*, *replegar* i *blegar*. Afegim-hi la idea de 'indret on es toquen dos ossos' present en *junt* (i *conjunt*), *junta* i *juntura* (60, 69, 95 < llat. IUNCTURA), amb *conjuntura*. *Articulació* és el mot culte (en llatí s'usava ARTICULUS). Altres mots: *font* (*del braç*) (49, 54), *encaix* (92), *arrua* (92), *clau* (m. 161), *flangi* (35) (no DCVB).

